

De ce apa este un serviciu public: expunerea miturilor privatizării

Unitatea Internațională de Cercetare din Serviciile Publice (PSIRU)

PSIRU, Business School, University of Greenwich, Park Row, London SE10 9LS, U.K.

Website: www.psiru.org Email: psiru@psiru.org Tel: +44-(0)208-331-9933 Fax: +44 (0)208-331-8665

Prof. Stephen Thomas, David Hall (Director), Jane Lethbridge, Emanuele Lobina, Vladimir Popov, Violeta Corral, Sandra van Niekerk

De ce apa este un serviciu public: expunerea miturilor privatizării

DE CE APA ESTE UN SERVICIU PUBLIC: EXPUNEREA MITURILOR PRIVATIZĂRII.....	1
1. <i>INTRODUCERE</i>	2
2. <i>PROPRIETATEA PUBLICĂ ESTE NORMALĂ</i>	3
3. <i>ÎNCETAREA PE SCARĂ LARGĂ A PRIVATIZĂRII APEI</i>	3
4. <i>EFICIENȚĂ ȘI PERFORMANȚĂ</i>	4
5. <i>INVESTIȚII</i>	4
6. <i>PREȚURI</i>	5
7. <i>CONCURENȚĂ ȘI CARTELURI</i>	5
8. <i>OPOZIȚIA DIN PARTEA OPINIEI PUBLICE</i>	6
9. <i>CORUPȚIE ȘI FRAUDĂ</i>	6
10. <i>LIPSA RĂSPUNDERII</i>	7
11. <i>CÂȘTIGURILE FISCALE ILUZORII</i>	7
12. <i>CONCLUZIA: SECTORUL PUBLIC ȘI DREPTUL LA APĂ</i>	8
13. <i>REFERINȚE</i>	9

1. Introducere¹

Perspectiva privatizării sistemelor de aprovizionare cu apă amenință din nou populația Europei. Din 1980 și până în anii 2000, ideea privatizării apei a fost promovată de către companiile multinaționale, politicienii de dreapta și instituțiile internaționale, inclusiv Comisia Europeană. Această idee a fost contracarată cu succes de către companiile publice, care nu doar au împiedicat, ci au reușit chiar să inverseze tendința de privatizare a apei în aproape fiecare țară din Europa și în multe alte țări din întreaga lume.

Amenințarea a revenit însă.

Inițiativa principală vine din partea serviciilor de privatizare ca parte a condițiilor pentru sprijinul financiar din parte UE, Băncii Centrale Europene (BCE) și Fondului Monetar Internațional (FMI) – “troica”. Condițiile impuse Greciei includ privatizarea multor structuri ale sectorului public, inclusiv privatizarea totală a serviciilor de aprovizionare cu apă ale orașului Atena și Thessaloniki. Troica se mai așteaptă ca Portugalia să vândă cea mai mare parte a sectorului public, iar momentan este luată în considerare ideea privatizării Aguas de Portugal. Comisia Europeană și BCE au solicitat Italiei să planifice privatizarea și liberalizarea sistemelor de alimentare cu apă chiar și după efectuarea unui referendum, ale cărei rezultate s-au dovedit a fi, într-o măsură covârșitoare, împotriva acestei idei.

În linii mari, noile politici economice ale UE promovate la nivel central exercită o presiune mai mare pentru liberalizarea și privatizarea tuturor serviciilor publice, prin impunerea unor limite și mai rigide asupra finanțelor publice.

În țările din “vecinătatea” UE, privatizarea apei este încă promovată de către Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) și Corporația Financiară Internațională (CFI) – departamentul de susținere a sectorului privat al Băncii Mondiale – în ciuda eșecurilor care au avut loc ca rezultat al acestei politici.

Prin urmare, această broșură în care vor fi enunțate motivele neacceptării ideii privatizării apei va fi publicată de către EPSU într-o serie de limbi. Aceasta a fost elaborată de către PSIRU la Universitatea din Greenwich, în baza probelor empirice, cu stipularea referințelor. Prin aceasta se dorește nu doar sprijinirea campaniilor împotriva privatizării apei. Ea va servi și ca reamintire a cauzei pentru care sectorul public este o modalitate mult mai bună de furnizare a serviciilor de apă.

În 2010, ONU a declarat apa și sanitația ca fiind un drept al omului. ONU obligă guvernele să ofere cetățenilor săi servicii accesibile, disponibile, sigure și curate de apă și sanitație. Sindicatele europene din serviciile publice vor lansa o “Inițiativă cetățenească europeană” pentru a promova implementarea acestui drept al omului și pentru a lupta împotriva liberalizării serviciilor de apă la nivelul UE.

Jan Willem Goudriaan
Secretar General Adjunct EPSU

2. Proprietatea publică este normală²

Privatizarea sistemelor de apă nu este un lucru ordinar. Încă din secolul al 19-lea, aproape toate țările au operat servicii de apă în sectorul public, deoarece companiile private nu doreau să investească suficient într-un serviciu public, iar taxele erau exagerate deoarece serviciul era monopolizat. Astfel, privatizarea apei rămâne a fi un lucru destul de neobișnuit. Serviciile de apă sunt deținute și operate de către sectorul public într-o măsură mai mare de 90% în cele mai mari 400 de orașe ale lumii (orașele cu o populație ce depășește 1 milion de oameni). În orașele mici și zonele rurale proporția este și mai mică.

În Europa, singurele țări în care cele mai multe servicii de apă sunt privatizate sunt RU, Franța, Spania și Republica Cehă. În alte țări europene, apa este deținută și controlată de către sectorul public în toate ariile sau în majoritatea locațiilor. În Germania, serviciile de apă sunt operate de către sectorul public aproape oriunde, cu excepția orașului Berlin (și au existat probleme majore cu serviciile private de aprovizionare cu apă în Berlin, a se vedea mai jos). În 2004, Olanda a adoptat o lege care trece în ilegalitate orice unitate care operează servicii de aprovizionare cu apă, cu excepția organizațiilor din sectorul public. În 2011, în Italia, prin intermediul unui referendum a fost respinsă o lege prin care se facilita privatizarea apei (a se vedea mai jos).

În afara Europei, privatizarea practic nu există. În SUA, în jur de 85% din serviciile de apă sunt deținute și operate de către sectorul public; în Japonia, 100%. În țările în curs de dezvoltare, Banca Mondială, FMI și companiile multinaționale au încercat să determine țările să inițieze privatizarea serviciilor lor de apă, dar doar câteva orașe au rămas privatizate. În trecut, apa a fost privatizată în unele colonii sau în țările cu dificultăți financiare unde deținătorii de titluri au preluat controlul asupra finanțelor guvernului, de exemplu în Turcia și Maroc la sfârșitul secolului al 19-lea, dar aceste privatizări timpurii au fost, de obicei, anulate după obținerea independenței.

3. Încetarea pe scară largă a privatizării apei³

În ultimii ani a existat o tendință de distanțare de la privatizare atât în Europa, cât și pe plan mondial, deoarece companiile private arătau rezultate proaste, investind prea puțin și taxând mult prea mult.

În Franța, patria celor mai mari companii multinaționale din domeniul apei, multe orașe au renunțat în prezent la privatizare. În 2010, orașul Paris a decis să-și re-municipalizeze serviciile de apă, care fuseseră conduse în ultimii 25 de ani de către două dintre cele mai mari companii franceze, Suez și Veolia. Prețul la apă în Paris a fost recent micșorat. Orașele Grenoble și Cherbourg și-au re-municipalizat și ele serviciile de apă. Alte orașe și orașele discută momentan aceeași opțiune, inclusiv Bordeaux.

În Ungaria, orașul Pecs și-a re-municipalizat serviciile de apă în 2010, reziliind contractul cu o filială a companiei Suez; orașul Kaposvar de asemenea și-a re-municipalizat serviciile de apă. În decada anterioară, privatizările sistemelor de apă au fost anulate de către orașul Potsdam în Germania; de către o serie de orașe în SUA, inclusiv Atlanta, Milwaukee, Gary și Laredo; de către orașul Hamilton în Canada; de către Antalya în Turcia; și de către orașe în multe alte țări, inclusiv

Ucraina, Kazahstan, Georgia, Uzbekistan, Canada, Brazilia, Argentina, Uruguay, Africa de Sud, Tanzania, Malaezia.

4. Eficiență și performanță⁴

Suținătorii privatizării afirmă faptul că firmele private sunt mai eficiente decât sectorul public, iar multe persoane cred în acest lucru. Probele empirice demonstrează însă contrariul. Au fost efectuate numeroase studii care compară eficiența companiilor din sectorul public și cel privat, iar un studiu cuprinzător realizat în 2008 de către mediul academic a concluzionat că “cele mai multe studii nu au depistat diferențe semnificative în privința costurilor sau eficienței dintre sectoarele public și privat”. Un studiu detaliat realizat în RU – țara cu proporția cea mai mare de privatizare a sistemelor de apă – a arătat că, la 11 ani după privatizare, companiile private de furnizare a apei au devenit de fapt mai puțin eficiente decât sectorul public, în ciuda accesului la o tehnologie mai bună.

Banca Mondială și FMI cunosc și ei acest lucru. Un document de politici al FMI din 2004 enunța că “probele empirice sunt mixte” în privința eficienței relative a sectorului privat. O revizuire globală a probelor empirice din domeniul structurilor de aprovizionare a apei și energiei, efectuată de către Banca Mondială în 2005, concluziona că nu există “diferențe semnificative din punct de vedere statistic în scorurile de eficiență dintre prestatorii publici și cei privați”.

Companiile private nu rezolvă mai bine problemele de ordin tehnic și economic. Cele mai mici rate de pierdere a apei din Europa sunt înregistrate în Olanda și Germania, unde sistemele sunt practic toate în proprietate publică. Veolia, una dintre cele mai mari companii multinaționale din domeniul apei, a permis în mod intenționat scurgerea apelor reziduale brute în râul Bruxelles pentru a pune presiune asupra locuitorilor orașului să plătească mai mult pentru funcționarea stației de epurare a apelor reziduale. În Chile, compania Suez a fost nevoită să achite o compensație în valoare de 5 milioane de dolari SUA persoanelor pentru mirosul de canalizare de la stația de epurare a apelor reziduale.

Există și costuri adiționale legate de privatizare, cum ar fi costurile pentru procedura de cerere de oferte, costurile monitorizării și costurile rezolvării eșecurilor și problemelor care apar din privatizare.

5. Investiții⁵

Companiile private nu au investit niciodată foarte mult în sistemele publice de aprovizionare cu apă. În toate țările din Europa și America de Nord, sectorul public a plătit pentru rețele. Chiar și în Franța, unde companiile private au supraviețuit din secolul al 19-lea, acestea nu au investit în extinderea sistemelor – municipalitățile au trebuit să facă toate investițiile pe cont propriu.

Chiar și în prezent, în Europa, aproape toate țările se sprijină pe finanțarea sectorului public pentru investițiile în serviciile de aprovizionare cu apă. În 2009, în Franța, un raport al autorităților stabilea că: “finanțarea serviciilor de aprovizionare cu apă se face doar de către autoritățile publice, iar finanțarea privată acoperă doar 12% din investiții”. În Ungaria, de exemplu, chiar și în orașele unde sistemul de apă este privatizat, investițiile sunt făcute de către guvernul central. “Fondurile de coeziune” ale UE au fost de asemenea o sursă importantă de finanțare pentru investiții în

serviciile de apă în multe țări din Europa Centrală și de Sud. Dar privatizarea amenință acest lucru, deoarece regulile UE nu permit ca fondurile de coeziune să fie utilizate pentru subvenționarea companiilor private.

Atunci când companiile private fac investiții, acestea se așteaptă la obținerea unor profituri foarte mari. În Anglia, compania privată Thames Water dorește să construiască o nouă stație centrală de epurare costisitoare pentru Londra, dar pentru a face un profit mai mare de 100 de milioane pe an, în plus la costul companiei.

Sectorul public este de asemenea responsabil pentru aproape toate investițiile făcute în sistemul de aprovizionare cu apă în țările în curs de dezvoltare. Chiar și în Africa și India, între 65% și 90% din investiții sunt realizate de către sectorul public, restul fiind finanțat din ajutor guvernamental: sectorul privat nu investește mai nimic.

6. Prețuri⁶

Companiile private taxează mai mult decât companiile din sectorul public. Un studiu din Franța din 2004 compară prețurile fixate de către toate companiile private și publice din domeniul apei. După luarea în considerare a altor diferențe, cum ar fi densitatea populației, acesta a ajuns la concluzia că prețul apei private este cu 16% mai mare decât prețul apei oferit de companiile sectorului public. În RU, prețurile la apă au crescut cu 40% mai mult decât alte prețuri în cei 17 ani de la privatizare și asta în condițiile în care prețurile de operare nu s-au modificat. Mărirea prețurilor a fost determinată de dorința obținerii unor profituri mai mari.

În lumea întreagă, municipalitățile duc o luptă permanentă pentru a stopa companiile private din domeniul apei să mai reclame atât de mulți bani. În Tallinn, Estonia, Consiliul orășenesc, Guvernul țării, Avocatul Poporului și autoritatea pentru concurență au condamnat cu toții prețurile excesiv de înalte impuse de către compania privată care a cumpărat controlul asupra serviciilor de alimentare cu apă în 2000. În Australia, orașul Adelaide a solicitat recent returnarea celor 14 milioane de dolari SUA obținute de către compania privată de alimentare cu apă în ultima decadă, ca urmare a unor prețuri exagerate. În Chile, o companie privată deținută de către un fond de pensii canadian a fost amendată cu 2 milioane de dolari SUA pentru stabilirea unor prețuri exagerate.

Un document recent al Băncii Mondiale susține că s-ar putea să existe câștiguri în productivitatea muncii prin reducerea forței de muncă, dar nu au putut identifica nicio dovadă a unor prețuri mai scăzute sau investiții mai mari, enunțând prin urmare că "operatorul privat ar putea obține toate câștigurile prin profituri, nicio economie a cheltuielilor nefiind percepută de către consumatori".⁷

7. Concurență și carteluri⁸

Privatizarea apei nu aduce cu ea vreunul din presupusele beneficii ale concurenței. Serviciul este întotdeauna unul monopolist, iar companiile nu concurează între ele pentru clienți. În realitate, companiile de obicei evită în primă instanță să concureze între ele pentru contracte.

Nici unul dintre furnizorii privați de aprovizionare cu apă din RU nu a trebuit să facă vreodată față ofertelor concurente pentru licențele lor valoroase. În majoritatea cazurilor din Franța și Spania și în numeroase cazuri din Italia și Europa Centrală, privatizarea inițială nu a fost vreodată subiect al procedurii de cerere de oferte.

În Franța, companiilor Suez și Veolia li s-a ordonat să se scindeze într-o serie de “societăți mixte”, pe care aceștia le-au creat în scopul împărțirii contractelor și nu pentru a concura una împotriva alteia.

În 2012, UE a anunțat lansarea unei investigații oficiale în cazul a 3 companii mari franceze din domeniul apei, Suez, Veolia și SAUR pentru o presupusă coluziune în Franța. UE a amendat deja compania Suez cu 8 milioane de Euro pentru ruperea unui sigiliu aplicat de către investigatori.

8. Opoziția din partea opiniei publice⁹

În întreaga lume, opinia publică se declară împotriva privatizării apei. În ultimii 20 de ani, campaniile publice au stopat sau au reușit inversarea privatizării în numeroase orașe și orașele din întreaga Europă. De fiecare dată când subiectul a fost supus votului în cadrul unui referendum, acesta a fost respins masiv, în mod repetat.

În iunie 2011, în cadrul unui referendum, poporul italian a votat în mod covârșitor împotriva unei propuneri de legi care ar fi permis liberalizarea și privatizarea apei.

În 2003, o campanie de succes a dus la refuzul de către Parlamentul European a propunerilor Comisiei de a face obligatorie liberalizarea serviciilor de apă în întreaga Europă.

Chiar și în RU, la 17 ani de la privatizarea apei, o majoritate clară este în favoarea revenirii la proprietatea publică în Anglia, potrivit rezultatelor unui sondaj de opinie realizat de BBC în 2006. În Scoția și Irlanda de Nord, serviciul rămâne public datorită unei puternice opoziții publice.

9. Corupție și fraudă¹⁰

Privatizarea apei este puternic asociată cu corupția și fraudă. Companiile au stimulente să ofere mită pentru a securiza astfel de aranjamente profitabile pe termen lung.

Instanțe de judecată din Franța, Italia și SUA au condamnat persoane în funcții executive și funcționari publici pentru mită plătită de către filialele Suez și Veolia. Ambele grupuri “au intrat în vizorul opiniei publice în rezultatul unei serii de dosare criminale și civile, cu acuzații ce includ mituirea funcționarilor publici, contribuții politice ilegale, plăți informale, fixarea prețurilor, instituirea cartelurilor și contabilitate frauduloasă”. Potrivit unui raport din 1997 al Curții de Conturi, instituția națională de audit a Franței, sistemul de privatizare pe care Suez și Veolia și-au construit dominanța națională a fost știrbit în mod sistematic: “Lipsa supravegherii și a controlului din partea serviciilor publice delegate, agravată de lipsa de transparență a acestei forme de management, a dus la abuzuri”.

În RU, Severn Trent Water a fost condamnată pentru săvârșirea unei fraude grave prin furnizarea de informații false organismului de reglementare, care a permis companiei să impună clienților taxe mai mari cu 42 de milioane de lire sterline anual. Alte companii din domeniul apei au mărturisit faptul că au recurs la acțiuni similare.

10. Lipsa răspunderii¹¹

Companiile private de aprovizionare cu apă preferă să facă afaceri în secret, pentru ca ei să poată convinge politicienii să le fie oferite contracte generoase fără ca publicul larg să fie în cunoștință de cauză. Din acest motiv, cele mai multe contracte private din domeniul apei sunt documente secrete, responsabilitatea față de publicul larg fiind astfel imposibilă.

În 1999, orașul Berlin a permis privatizarea serviciului de aprovizionare cu apă pentru a permite achitarea datoriilor serviciului, chiar și în condițiile unei opoziții publice puternice. Acesta a vândut 49.9% din acțiunile companiei unui consorțiu, format dintr-o companie multinațională franceză (Veolia) și o companie multinațională germană (RWE), care au cerut în scris garanția unui profit mare. Consiliul orașenesc a acceptat condițiile consorțiului, dar contractul a fost ținut în secret, populația orașului Berlin nefiind la curent cu prevederile acestuia. Până în 2011, prețurile au crescut cu o treime mai mult de nivelul inflației, iar militanții pentru dreptul la apă au forțat realizarea unui referendum în care majoritatea largă a solicitat ca acordul să fie făcut public. În ianuarie 2012, oficiul pentru concurență al Germaniei a stabilit că acordul încalcă legea germană a concurenței, precum și faptul că compania trebuie să reducă prețurile cu 19%. Comisia UE cercetează de asemenea problema la obiectul încălcării legii UE împotriva ajutorului de stat ilegal acordat companiilor private.

Oamenii cred că instituțiile de reglementare lucrează în favoarea publicului larg, dar aceștia de asemenea negociază în secret cu companiile, fiind descoperiți ușor de altfel. Instituția de reglementare a RU, OFWAT, a eșuat în repetate rânduri să stopeze companiile private să facă profituri mai mari prin cheltuieli sub posibilități, a eșuat să detecteze fraudele comise de către companii și a oferit companiilor dreptul de a primi înștiințarea de încheiere a termenului de valabilitate a licențelor cu 25 de ani înainte – care efectiv le garantează acestora instituirea de monopoli eterne.

11. Câștigurile fiscale iluzorii¹²

Se presupune că motivul oficial pentru privatizarea serviciilor de aprovizionare cu apă și a altor servicii publice este de a obține bani cu care guvernele să-și poată plăti datoriile. Dar în realitate, guvernele obțin mult sub valoarea reală a companiilor privatizate, mai ales în condițiile în care cumpărătorii cunosc că guvernele sunt forțate să vândă aceste servicii, la orice preț. În cazul în care companiile oferă o sumă înaltă, acest lucru se întâmplă deoarece acestora li se permite să fixeze prețuri înalte.

În Franța, era un lucru obișnuit pentru ca firmele private să ofere milioane de Euro pentru a obține o concesiune de apă. Ulterior, companiile adăugau costul acestei "taxe de intrare" în facturile pentru apă. Prin urmare, acești bani, care aparent sunt un câștig neașteptat pentru municipalitate, erau achitați integral din buzunarele consumatorilor finali. Ca urmare, Parlamentul francez a introdus o nouă lege în 1993, "legea Sapin", care face ilegală orice tranzacție de cumpărare de către o companie privată a unei concesiuni de apă de la vreo municipalitate.

În RU, Guvernul Thatcher a vândut companiile de apă cu 5.2 miliarde de lire sterline. Dar guvernul a anulat datoriile companiilor, care constituiau 5 miliarde de lire sterline

și le-a mai oferit și subvenții în valoare de 1.5 miliarde de lire sterline. Prin urmare, până la urmă acesta a pierdut de fapt bani. În anii care au urmat, acesta a pierdut chiar mai mult, deoarece a pierdut dividendele de la profit și de asemenea a mai dat companiilor o scutire de taxe.

Privatizările sunt o modalitate nereușită de obținere a banilor. După toate privatizările făcute de către guvernele Thatcher în RU pe durata a 17 ani, datoria guvernului era aproape la fel ca și la început. Dar investițiile făcute de către sectorul public au scăzut, iar sectorul privat nu a compensat. Astfel, întreaga economie avea mai puține bunuri reale. Prin urmare, cea mai mare privatizare din istoria omenirii nu a redus din datoria guvernului și nici nu a dus la investiții private.

12. Concluzia: sectorul public și dreptul la apă ¹³

Această broșură expune pe scurt experiența tristă a efectelor dăunătoare ale privatizării asupra prețurilor, investițiilor, performanței, răspunderii și coluziunii.

Alternativa evidentă este un serviciu public de apă, care a fost preferat de către majoritatea largă a țărilor pentru cea mai mare parte a ultimilor 150 de ani. Aprovizionarea cu apă asigurată de către sectorul public oferă o responsabilitate directă mai sporită față de public și autoritățile alese; aceasta nu este compromisă de caracterul comercial secret și tactici de creștere a profiturilor; operează cel puțin la fel de eficient, dar la costuri de tranzacție mai mici, un risc mai scăzut de corupție și investiții mai mari în sistem, iar prețurile fixate sunt mai mici. Privatizarea nu favorizează pe nimeni, cu excepția companiilor private.

La 28 iulie 2010, prin Rezoluția 64/292, Adunarea Generală a Națiunilor Unite recunoaște dreptul uman la apă și sanitație și declară faptul că sanitația și apa potabilă curată reprezintă factori cheie pentru realizarea tuturor drepturilor omului. Moțiunea a fost sprijinită de către 122 de state, niciun stat nu s-a opus acesteia, iar 41 de state s-au abținut, dintre care 17 state europene. ONU promovează actualmente dreptul omului la apă solicitând tuturor guvernelor să aloce maximum din resursele disponibile pentru a asigura accesul pentru toți.

Sindicatul din serviciile publice și aliații acestora se află în toiul unei campanii de colectare a unui milion de semnături pentru sprijinirea aplicării dreptului omului la apă și sanitație. Prin această Inițiativă cetățenească europeană se urmăresc trei scopuri: de a asigura realizarea drepturilor ONU și de a garanta accesul tuturor cetățenilor UE; de a determina Comisia Europeană să adopte o abordare bazată pe drepturi și de a se abține de la liberalizarea serviciilor de apă; de a integra accesul universal/global la apă și sanitație în politica de dezvoltare a UE și de a spori eforturile și investițiile UE pentru atingerea acestui scop.

13. Referințe

1

² David Hall and Emanuele Lobina Mar 2011 [Trends in water privatisation](#) PSIRU

³ David Hall and Emanuele Lobina Mar 2011 [Trends in water privatisation](#) PSIRU

⁴ Bel G., Warner M. 2008 [Does privatization of solid waste and water services reduce costs? A review of empirical studies](#) Resources, Conservation and Recycling 52 (2008) 1337–1348 ; Hall D. 2010 [Why we need public spending](#) PSIRU; IMF Public-Private Partnerships March 2004 <http://www.imf.org/external/np/fad/2004/pifp/eng/031204.htm>; Saal D., Parker D., and Weyman-Jones T. (2007) [Determining the contribution of technical change, efficiency change and scale change to productivity growth in the privatized English and Welsh water and sewerage industry: 1985–2000](#). J Prod Anal (2007) 28:127–139; Adelaide Now March 24, 2011 [United Water pays \\$14m for breach of contract](#)

⁵ David Hall and Emanuele Lobina 2010 [The past, present and future of finance for investment in water systems](#) PSIRU; Pezon, Christelle. 2009 [Decentralization and Delegation of Water and Sanitation Services in France](#) in Water and sanitation services: public policy and management edited by José Esteban Castro, Léo Heller Earthscan 2009; BBC 27 October 2011 [Expert claims River Thames 'super sewer is for profit'](#) ; David Hall and Emanuele Lobina Mar 2011 [Trends in water privatisation](#) PSIRU

⁶ Eshien Chong, Freddy Huet, Stephane Saussier and Faye Steiner 2006 [Public-Private Partnerships and Prices: Evidence from Water Distribution in France](#) Review of Industrial Organization Volume 29, Numbers 1-2, 149-169

⁷ Katharina Gassner, Alexander Popov, and Nataliya Pushak. 2009 [Does private sector participation improve performance in electricity and water distribution?](#) PPIAF Trends and policy options ; no. 6. p.49

⁸ Conseil de la concurrence, [«Marché de l'eau: le Conseil de la concurrence demande au ministre de remettre en cause les filiales communes de la CGE et de la SLDE»](#), Communiqué de Presse N. 22, 17th July 2002 Reuters January 18, 2012 [EU to examine price fixing by French water utilities](#)

⁹ Hall D. et al. 2005 [Public Resistance to privatisation in Water and Electricity](#) Development in Practice, Volume 15, Numbers 3 & 4, June 2005; EPSU February 2012 [Italian Water Movement forces Monti to respect the results of the referendum](#)

¹⁰ Hall D. [Privatisation, multinationals and corruption](#) Development in Practice Volume 9, Number 5 November 1999 ; ["Water and Power: The French Connection"](#) ; Cour des Comptes (1997) [La gestion des services publics locaux d'eau et d'assainissement](#).

¹¹ David Hall and Emanuele Lobina 2008 [From a private past to a public future? - the problems of water in England and Wales](#) PSIRU; WASH News International 10 August 2011 [Germany: Berlin's water privatisation under investigation by EU](#)

¹² David Hall and Emanuele Lobina 2008 [From a private past to a public future? - the problems of water in England and Wales](#) PSIRU; Massimo Florio 2007 [A note on privatizations and public sector net worth: what \(not\) to learn from the UK experience](#) UNIMI Working Paper n. 2007-18

¹³ David Hall and Emanuele Lobina 2007 [Water as a Public Service](#) – PSIRU ; UN GA/10967 28 July 2010 [General Assembly Adopts Resolution Recognizing Access to Clean Water, Sanitation](#); EPSU www.epsu.org